

בש"פ 7159/14 - מדינת ישראל נגד פלוני, פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 7159/14

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. פלוני
2. פלוני

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ה' בחשון התשע"ה (29.10.14)

בשם המבקשת: עו"ד אייל כהן
בשם המשיב 1: עו"ד נאשף דרוויש, עו"ד עיסא אבו אלקעין

החלטה
(לגבי המשיב 1 בלבד)

בקשה ראשונה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), בגדרה מבוקש כי מעצר המשיב 1 (להלן: המשיב) יוארך החל מיום 6.11.2014 ב-90 ימים או עד למתן פסק דין בעניינו בת"פ 14-02-12296 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם. מעצרו של המשיב 2 הוארך בהסכמתו.

1. כתב האישום המתוקן אשר הוגש נגד המשיב ובן-דודו (להלן: בן-הדוד) ביום 29.5.2014, מייחס להם עבירות של ניסיון חטיפה וגרימת חבלה בכוונה מחמירה. על-פי האמור בכתב האישום, השניים קשרו קשר לחטוף את בת-אחיו של המשיב, ילדת 1996 (להלן: המתלוננת), על רקע התנגדותו של המשיב לנישואיה המתוכננים.

2. לפי הנטען בכתב האישום, ביום 13.1.2014 ארבו המשיב ובן-הדוד למתלוננת בשעה שנסעה ברכב יחד עם שלוש בנות משפחה ושני אחיה, האחד קטין כבן 5 (להלן: המתלוננים). משהבחינו המשיב ובן-הדוד ברכבם של המתלוננים, הם התנגשו בו באמצעות ג'יפ שבו נהגו באופן שהוביל לכך שרכבם של המתלוננים נעצר. השניים יצאו מהג'יפ לכיוון רכבם של המתלוננים כשהם רעולי פנים וחמושים באקדחים. בן-הדוד ניגש לנהג הרכב ומשך אותו ממושבו בכוח ובאיומי אקדח, והמשיב כיוון את נשקו לעבר המתלוננת ובת משפחה נוספת. המשיב נאבק במתלוננת ובבת-משפחתה, אשר נעלו עצמן בתוך הרכב עם הילד הקטין. בתוך כך, ניפץ המשיב את חלונות הרכב, חבט בבת משפחתה של המתלוננת עם אקדחו, משך בכוח את המתלוננת בניסיון להוציאה מהרכב וזרק אבנים על הרכב. בן הדוד היה שותף אף הוא למעשים, כאשר, בין היתר, ניפץ עם אבן את שמשת החלון האחורי של הרכב והחל להכות באמצעותה את בת משפחתה של המתלוננת, ובהמשך אף חזר לג'יפ, התנגש בעוצמה ברכב המתלוננים מספר פעמים, וניסה לדרוס את אחת המתלוננות. האירוע האלים הגיע לסיומו כשעוברי אורח התקרבו אל המקום, ורק אז המשיב ובן דודו נמלטו משם. כתוצאה מהמעשים נגרמו למתלוננים חבלות של ממש.

3. נוכח המתואר לעיל יוחסו למשיב בכתב האישום העבירות הבאות: קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ניסיון חטיפה לפי סעיף 369 בצירוף סעיף 25 לחוק; עבירות חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק; עבירות פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 בצירוף סעיף 335(א)(1)(2) לחוק; עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 בצירוף סעיף 382(א) לחוק; והיזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק.

הליכי המעצר וההליך העיקרי

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצר המשיב ובן-הדוד עד לתום ההליכים נגדם. ביום 6.2.2014, דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע - לבקשת בא-כוח המשיב - את הדיון בבקשת המעצר, והורה על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב (מ"ת 12397-02-14, כב' השופט נ' אבו טהה).

בתסקיר המעצר שהוכן בעניינו של המשיב צוין, כי הוא נעדר עבר פלילי אך נוטה לפעול בתוקפנות ובאלימות בעיקר כאשר חש שאינו מקבל מענה לתפיסותיו ולרצונותיו. שירות המבחן עמד על מאפייני אישיותו והעריך כי נשקפת ממנו רמת סיכון גבוהה להישנות מעורבות בפלילים. בהעדר הצעת חלופה ונוכח הערכת הסיכון האמורה, המליץ שירות המבחן שלא לשחרר את המשיב לחלופת מעצר.

5. לאחר מספר דחיות של הדיון בבקשת המעצר - רובן לבקשת בא-כוח המשיב - התקיים ביום 24.3.2014 דיון בבקשה. בדיון הודיע בא-כוח המשיב כי אינו חולק על דבר קיומן של ראיות לכאורה וכן על קיומה של עילת מעצר, אך ביקש להורות על שחרור המשיב לחלופת מעצר מרוחקת מאזור מגורי המתלוננים, בתנאי מעצר בית מלא ובפיקוח ערבים.

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. נקבע, כי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי להשיג את תכלית המעצר ולאין את המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו, כאמור בתסקיר ונוכח חומרת המעשים. כן נאמר, כי קיים חשש לשיבוש הליכי משפט בשים לב לקרבה המשפחתית בין המעורבים.

6. להשלמת התמונה יצוין, כי נכון לעת הזו התקיימה ישיבת הוכחות אחת בלבד בתיק העיקרי. לטענת המבקשת הסיבה לכך נעוצה בבקשות דחייה שהוגשו מטעם ההגנה ובניסיון הצדדים להגיע להסדר טיעון, אשר לא צלח. ביום 21.9.2014 קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' עדן) שלושה מועדי הוכחות לתאריכים 13.11.2014, 20.11.2014 ו-23.11.2014, ואף ציין כי:

"בכל אחד מימי דיונים אלו יחל הדיון בשעה 10:00, למשך כל יום הדיונים, ויתקיים עד סיום שמיעת העדים אשר יוזמנו לאותו יום. הצדדים יהיו ערוכים לדיונים עד שעה מאוחרת. בשני המועדים הראשונים תשמע פרשת התביעה, ובמועד השלישי תישמע פרשת ההגנה וסיכומים בעל פה, ככל שהזמן יאפשר".

הבקשה דנא

7. המבקשת סבורה כי יש להורות על הארכת מעצרו של המשיב. לשיטתה, נשקפת מהמשיב מסוכנות רבה הנלמדת מחומרת מעשיו המאופיינים בתכנון, אלימות ואכזריות, ואשר הופנו, בין היתר, כלפי שלוש נשים (אחת מהן בהריון מתקדם) וקטין בן חמש. המבקשת אף מפנה להתרשמות העולה מהתסקיר בעניינו של המשיב לפיה קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות מעורבות בפלילים. כמו כן, נטען לחשש לשיבוש הליכי משפט נוכח הקרבה המשפחתית בין המשיב למתלוננים.

8. בדיון שהתקיים בפני נטען בשם המשיב, כי המבקשת טועה בהערכת מסוכנותו של המשיב, והוזכר כי מדובר בצעיר שעברו נקי וששירת בצה"ל בשירות קבע. בא-כוח המשיב גם הדגיש כי על-אף שהמעשים המתוארים בכתב האישום הם חמורים, לא ניתן להתעלם מהרקע ומהמניע שהובילו לעשייתם. לדבריו, אחיו של המשיב כבר חיתן את בתו בת ה-17.5 (היא המתלוננת) פעם אחת תמורת כסף ונגד רצונה וטובתה, וסמוך למעשה המתואר בכתב האישום, ביקש לחתן אותה בשנית עבור תמורה כספית. "ניסיון החטיפה" המתואר בכתב האישום היה, למעשה, ניסיון להציל את הנערה, להגן עליה, ולמנוע את הנישואין השניים, הכרוכים באינוסה. בא-כוח המשיב הבהיר, כי לפני שנקט באלימות, פנה המשיב למשטרה והגיש תלונה ובגדרה הלין על כך שמנסים לחתן את אחייניתו בכפיה, אך השוטרים סגרו את התיק לאחר שזימנו את האחיינית שהכחישה את האמור בתלונה, ככל הנראה מתוך פחד מאביה. לבסוף נטען כי רמת המסוכנות ירדה עקב תקופת המעצר שחלפה, ונוכח העובדה שהמתלוננת כבר חותנה בשנית (וכבר הספיקה להיפרד

גם מבעלה השני).

9. בא-כוח המבקשת העריך "בסבירות גבוהה" שהתיק צפוי להסתיים בתוך תקופת הארכה המבוקשת. ואולם, בא-כוח המשיב כפר בהערכה זו, שכן לטענתו שלושת ימי הדיונים הקבועים לחודש הקרוב לא יספיקו לסיום שמיעת ההוכחות בתיק, והצביע על כך שליום הדיון שכבר התקיים הוזמנו יותר מארבעה עדים, אך נשמעה עדותה של עדה אחת בלבד במשך כל אותו יום דיונים. לכן, לדבריו, קשה להניח ששלושה ימים יספיקו לשמיעת כלל ההוכחות בתיק.

דיון והכרעה

10. כידוע, בבואנו להכריע בבקשה להארכת מעצר של נאשם מעבר לתשעה חודשים, עלינו למצוא את נקודת האיזון בין אינטרס ההגנה על שלום הציבור לבין זכותו של הנאשם לחירות. לשם כך, יש לשקול שני שיקולים מרכזיים: האחד, קצב התנהלות ההליך העיקרי והערכה לגבי מועד סיומו; והשני, מסוכנות הנאשם וההכבדה האפשרית על המשך התנהלות ההליך במידה והנאשם ישוחרר לחלופת מעצר (ראו, למשל, בש"פ 6214/12 מדינת ישראל נ' דרורי (23.8.2012)).

11. באשר לקצב התנהלות המשפט: במקרה הנדון חלפו כעשרה חודשים מאז פתיחת המשפט, והתקיים רק דיון אחד בו נשמעה עדת תביעה אחת, ועל כך יש להצר. בתחילת התקופה היתה זו ההגנה שביקשה את רוב הדחיות להגשת תגובה לכתב האישום ולשמיעת המשפט, בין השאר משום שקיוותה כי הצדדים יצליחו להגיע להסדר. בשלב מאוחר יותר, כך עולה מהחומר שבתיק, גם המבקשת תרמה לעיכובו של ההליך בבקשות דחיה מוסכמות.

הימשכות ההליך בשל דחיות דיונים מרובות, כשכל העת המשיב נתון במעצר, אינה רצויה, ובנסיבות מסוימות תצדיק שחרור לחלופת מעצר. עם זאת, בענייננו, יש לתת משקל לכך שבמידה לא מבוטלת המשיב שותף להימשכות ההליך. כמו כן, יש לתת את הדעת על כך שהוחלט לקיים שלושה ימי דיונים ארוכים במועדים קרובים, תוך מתן ביטוי לכוונתו של בית המשפט ששמיעת העדויות תסתיים במהלכם, ועל כן קיימת סבירות שהתיק יסתיים בתקופת הארכה המבוקשת. בנסיבות אלה, ונוכח העובדה שמדובר בבקשה ראשונה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נראה שעל-אף חלוף הזמן והימשכות ההליך ללא שהתקדם באופן ממשי, אין בנימוק זה כשלעצמו כדי לחייב שחרור המשיב מהמעצר.

12. מסוכנותו של הנאשם: השיקול העיקרי שמטה את הכף להארכת מעצרו של המשיב הוא מסוכנותו וההכבדה על ניהול ההליך במידה וישוחרר לחלופת מעצר. המעשים המתוארים בכתב האישום מעידים על מסוכנות גבוהה של המשיב, אשר נלמדת, בין היתר, מכך שהוא תכנן את העימות עם בני משפחתו מבעוד מועד, והגיע חמוש ורעול פנים כדי לקחת בכוח ובאלימות את המתלוננת ממשפחתה. כמו כן, המשיב תקף באופן אלים וחסר רחמים את המתלוננים, וביניהם נשים וקטין, על מנת להשיג את מבוקשו.

גם מתסקיר המעצר שנערך לפני כשבעה חודשים עולה, כי רמת הסיכון הנשקפת מהתנהגותו של המשיב

גבוהה. בין היתר הצביע התסקיר על כך שהמשיב אימפולסיבי, נוטה לפעול בצורה אמוציונאלית, ללא שיקול דעת רחב בנוגע להשלכות מעשיו ובחירותיו על האחר, וכי מדובר באדם כוחני, הנוטה לפעול בתוקפנות ובאלימות, בעיקר עת הוא חש שאינו מקבל מענה לרצונו.

13. נדמה שעל-אף חלוף הזמן במעצר, ועל-אף שהנישואין אותם ניסה המשיב למנוע התקיימו כבר, שחרורו ממעצר עלול להוביל להשלכות שליליות על בני משפחתו שהיו מעורבים בתקרית האלימה. חשש זה גובר נוכח סירובם של עדים שזמנו על-ידי התביעה להעיד בבית המשפט, ואמירתו של אחד מהם - "אנחנו מאוימים שאסור לנו להיכנס לבית המשפט פה, ואם המשטרה תביא אותנו לפה, אנחנו נשנה את כל הגרסה שיש לנו... זה מרחב (צ"ל: מרוב) לחץ שמפעילה המשפחה עלינו וכולל הנאשמים שמתקשרים אלינו. אנחנו מפחדים על החיים שלנו" (פרוטוקול הדיון מיום 29.6.2014, עמ' 24).

מבלי לקבוע מסמרות בעניין מהימנותו של העד הנ"ל, לצורך הליך זה ניתן לקבוע כי עולה מהם חשש כי שחרורו של המשיב ממעצר עלול להביא לשיבוש הליכי משפט, או חמור מכך, לפגיעה במתלוננים ובעדים אחרים.

14. הנה כי כן, בחינת שני השיקולים המרכזיים בהחלטה על הארכת מעצרו של המשיב מעלה, כי אינטרס ההגנה על שלום הציבור ותקינות המשך ההליך גובר בענייננו על הזכות לחירות של המשיב. עם זאת, יוער כי יש לזרז את סיום שמיעת התיק וכי החלטה זו ניתנה גם על בסיס הערכתו של בא-כוח המבקשת וגילוי דעתו של בית המשפט לפיהן שמיעת התיק תסתיים במהלך תקופת הארכה המבוקשת.

התוצאה היא, כי דין הבקשה להתקבל ומעצרו של המשיב יוארך החל מיום 6.11.2014 ב-90 ימים או עד למתן פסק דין בעניינו בת"פ 12296-02-14 בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ט' בחשון התשע"ה (2.11.2014).

שׁוֹפֵט